

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2496 สมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี วางนโยบายที่จะให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้นและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต คณะรัฐมนตรี จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสังคมนากระทรวงมหาดไทย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นประธานและกรรมการอื่นอีก 11 คน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาวิธีดำเนินการช่วยเหลือประชาชนด้านสวัสดิการ คณะกรรมการได้มีมติที่จะดำเนินการช่วยเหลือประชาชนตามวิธีการประกันสังคม และได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำ "ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2497" ขึ้น โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 ส่วนพระราชบัญญัตินี้จะใช้บังคับในเขตท้องที่ใด เมื่อใด ประโยชน์สงเคราะห์อย่างไรบ้างนั้น ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็ไม่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาออกมา ทำให้แนวความคิดเกี่ยวกับระบบการประกันสังคมที่มีกำหนดไว้ในกฎหมายแล้วนั้น มิได้ถูกนำมาดำเนินการใช้บังคับในความเป็นจริง

ในปี พ.ศ. 2501 เมื่อ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก่อรัฐประหารล้มรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงครามแล้ว คณะรัฐมนตรีในขณะนั้นได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม ศึกษาความเป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมายประกันสังคม เพื่อนำมาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สภาวิจัยแห่งชาติศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับระบบการประกันสังคมและเสนอความเห็นประกอบการพิจารณา โดยสภาวิจัยแห่งชาติได้ทำรายงานเสนอรัฐบาลเห็นควรให้บังคับใช้บังคับระบบการประกันสังคมไว้ก่อน ต่อมาสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ผู้ใช้แรงงานและผู้ที่เกี่ยวข้องก็ได้พยายามผลักดันกฎหมายประกันสังคมออกมาบังคับใช้อีกครั้งหนึ่ง แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคมที่ผ่านความเห็นชอบของรัฐบาลต้องยุติลงด้วยผลของการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

แม้จะอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล แต่คณะกรรมการกฤษฎีกาก็ยังคงดำเนินการต่อโดยตรวจร่างพระราชบัญญัติของรัฐบาลจนแล้วเสร็จทันเวลา เสนอกลับมายังกระทรวงมหาดไทย เพื่อนำเสนอรัฐบาลชุดใหม่ภายใต้การนำของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สภาผู้แทน

ราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุนสวัสดิการแรงงานที่คณะรัฐมนตรีเสนอพร้อมกับพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการประกันสังคมอีก 6 ฉบับ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบในหลัก
การและแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎรขึ้นเพื่อพิจารณา

คณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรได้ประสานแนวความคิด และหลักการของ
ทั้ง 6 ร่างเข้าไว้ด้วยกัน ในชื่อว่าพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. และสภาผู้แทน
ราษฎรได้มีมติรับรองวาระ 3 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2532 เมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าสู่
การพิจารณาของวุฒิสภา ปรากฏว่าในวาระที่ 1 วุฒิสภามีมติรับหลักการ แต่ในวาระที่ 2 มีการ
แก้ไขจนเนื้อหาแตกต่างไปจากเดิมมาก จึงต้องตั้งคณะกรรมการร่วม 2 สภา ขึ้นพิจารณาตาม
ขั้นตอนของรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการร่วมได้แก้ไขกลับคืนสู่ร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎร
ดังนั้น เมื่อร่างกฎหมายฉบับนี้กลับสู่การพิจารณาของวุฒิสภาในวาระที่ 3 วุฒิสภาได้มีมติไม่รับด้วย
คะแนนเสียง 105 ต่อ 58 แต่สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับรอง และยืนยันผ่านร่างพระราชบัญญัติประ
กันสังคมด้วยคะแนนเสียง 330 ต่อ 0 เป็นเอกฉันท์เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2533 และด้วยคะ
แนนเสียงยืนยันเกินกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มี
ผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย¹ เรียกพระราชบัญญัตินี้ว่า "พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533"
ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2533

ในปี พ.ศ. 2536 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาผ่านความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกัน
สังคม (ฉบับที่ 2) ตามที่สำนักงานประกันสังคมได้ยกร่าง และเสนอเข้าที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
โดยที่ประชุมได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติประกันสังคมที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอแก้ไข และให้
ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาปรกฤษฎีเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2536 ในที่สุดก็ผ่าน
การรับรองและยินยอมของรัฐสภา โดยพระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติประกันสังคม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537" เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ "เนื่องจาก
พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีข้อขัดข้องและมีปัญหาในทางปฏิบัติ
เกิดขึ้นหลายประการ ทำให้ผู้ประกันตนไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่เจตนารมณ์ของกฎหมาย
นอกจากนั้นวิถีปฏิบัติบางเรื่องในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ยุ่งยากสลับซับซ้อน
เกิดการระงับนายจ้าง และไม่เอื้ออำนวยประโยชน์และการให้บริการแก่นายจ้างและผู้ประกันตน
สมควรแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้"

¹วิชัย ไกลสุวรรณจินดา, ประชาชาติธุรกิจ 34 พฤศจิกายน 1, หน้า 10.

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายประกันสังคม แม้จะเป็นการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น การกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำขอรับเงินสมทบคืนกรณีส่งเงินเกิน หรือรับประโยชน์ทดแทน การกำหนดหลักการพิเศษเงินสมทบ และเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่ลูกจ้างผู้ประกันตนชั้นบ้าง แต่ขณะเดียวกันก็ลดขอบเขตการใช้บังคับกฎหมายและบทกำหนดโทษกรณีนายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพิ่มเติมเงื่อนไขการเป็นผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 39 ตลอดจนไม่กำหนดระยะเวลาสำหรับการบังคับใช้กฎหมายแก่นายจ้างที่มีลูกจ้างน้อยกว่า 10 คน ทำให้ลูกจ้างผู้ประกันตนบางกลุ่มไม่ได้รับหลักประกันและความคุ้มครองตามกฎหมาย

จากข้อบกพร่องที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กฎหมายประกันสังคมไม่ได้ให้หลักประกันความมั่นคงแก่ลูกจ้างอย่างแท้จริง จึงเห็นควรที่จะได้ศึกษาปัญหาเหล่านี้ เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการประกันสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ก. เพื่อให้ทราบถึงวิวัฒนาการ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการประกันสังคม
- ข. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายประกันสังคม
- ค. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายประกันสังคม
- ง. เพื่อให้ทราบถึงบทบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการประกันสังคมในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งที่จะศึกษาวิจัยการประกันสังคม ภายใต้หน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานประกันสังคม ซึ่งดำเนินการบริหารงานกองทุนประกันสังคม และกองทุนเงินทดแทน ประกอบกับแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2535-2539 แผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 1 พ.ศ.2538-2544 อนุสัญญาหมายเลข 102 เรื่องมาตรฐานขั้นต่ำของความมั่นคงทางสังคม ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการประกันสังคม ข้อ 22 และข้อ 25 ตลอดจนเปรียบเทียบความมั่นคงทางสังคมของประเทศไทยกับมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ แต่จะทำการศึกษาในรายละเอียด

ของกองทุนประกันสังคม ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และ พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

เหตุที่ศึกษาเฉพาะกองทุนประกันสังคม และไม่ศึกษากองทุนเงินทดแทน เนื่องจากกองทุนเงินทดแทนมีหลักการและแนวคิดที่แตกต่างจากกองทุนประกันสังคม ตลอดจนมีการตราพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ขึ้นมาใช้บังคับเป็นกฎหมายเฉพาะซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายประกันสังคมในประเทศไทย ซึ่งเน้นในรายละเอียดของกองทุนประกันสังคม ได้กำหนดวิธีการศึกษาวิจัยไว้ 2 วิธี ดังนี้

1. วิธีการศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาค้นคว้าจากบทบัญญัติกฎหมาย หนังสือบทความทางวิชาการของผู้ทรงคุณวุฒิ แผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ อนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อันเป็นหลักสากลที่นานาชาติยอมรับ รวมทั้งระบบความมั่นคงทางสังคมของประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์

เหตุที่เลือกศึกษาระบบความมั่นคงทางสังคมของประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ เนื่องจากทั้งสามประเทศนี้ตั้งอยู่ในภูมิภาคเดียวกับประเทศไทย มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมใกล้เคียงกัน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพิจารณาเปรียบเทียบเพื่อกำหนดแนวทางการบริหารและการใช้ทรัพยากรค่าเงินงานประกันสังคม

2. วิธีการศึกษาแบบวิจัยภาคสนาม (Field Research) ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) สอบถามลูกจ้างผู้ประกันตน นายจ้างและเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคมในเขตกรุงเทพมหานคร

เหตุที่เลือกศึกษาวิจัยภาคสนามในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้ประกันตนจำนวน 2,134,287 ราย (เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ประกันตนทั้งหมด) อยู่ในกรุงเทพมหานคร ประกอบกับมีสำนักงานประกันสังคมสาขาอื่นได้แก่ สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ดินแดง เขตพื้นที่บางขุนเทียน เขตพื้นที่รามอินทรา อำนวยความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการให้แก่ นายจ้าง และผู้ประกันตนกระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร

การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมี 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับลูกจ้างผู้ประกันตน ซึ่งสอบถามในเรื่องต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไป

หมวด 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบ

หมวด 2 ลักษณะทั่วไปของสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายประกันสังคม

หมวด 1 ข่ายครอบคลุม

หมวด 2 ประโยชน์ทดแทน

หมวด 3 อัตราโทษ

หมวด 4 บทเฉพาะกาล

ตอนที่ 3 ข้อพิจารณากรณีส่งเคราะห์บุตร

ตอนที่ 4 ข้อพิจารณากรณีชราภาพ

ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนายจ้าง ซึ่งสอบถามในเรื่องต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไป

หมวด 1 ลักษณะทั่วไปของสถานประกอบการ

หมวด 2 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายประกันสังคม

หมวด 1 ข่ายครอบคลุม

หมวด 2 ประโยชน์ทดแทน

หมวด 3 อัตราโทษ

หมวด 4 บทเฉพาะกาล

ตอนที่ 3 ข้อพิจารณากรณีส่งเคราะห์บุตร

ตอนที่ 4 ข้อพิจารณากรณีชราภาพ

ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม ซึ่งสอบถามในเรื่องต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายประกันสังคม
 - หมวด 1 ข่ายครอบคลุม
 - หมวด 2 ประโยชน์ทดแทน
 - หมวด 3 อัตราโทษ
 - หมวด 4 บทเฉพาะกาล
- ตอนที่ 3 ข้อพิจารณากรณีส่งเคราะห์บุตร
- ตอนที่ 4 ข้อพิจารณากรณีชราภาพ
- ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ลักษณะของแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถามมี 3 ประเภท คือ

ก. คำถามปลายเปิด (Free Answer หรือ Open-end Questions) ซึ่งต้องการคำตอบเป็นข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะตามทัศนคติของผู้ตอบ โดยสามารถตอบคำถามได้อย่างอิสระ ไม่จำกัดขอบเขตของคำตอบ

ข. คำถามที่กำหนดคำตอบไว้โดยเรียบร้อย และเป็นคำตอบที่กำหนดไว้แน่นอน 2 คำตอบ (Dichotomous Questions)

ค. คำถามที่เลือกตอบได้ (Multiple Choice Questions หรือ Check List Questions) ซึ่งเป็นคำถามที่มีการกำหนดคำตอบไว้หลายข้อ โดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบจากรายการที่กำหนดไว้ อาจมีคำตอบเพียงข้อเดียว หรือมากกว่า 1 ข้อ (ในกรณีที่สามารถตอบคำถามได้หลายข้อ)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยนี้ ได้เลือกประชากรตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายประกันสังคมไว้ 3 กลุ่มได้แก่

1. กลุ่มลูกจ้างผู้ประกันตน

2. กลุ่มนายจ้าง

3. กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม

กลุ่มประชากรตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มนี้ ได้เลือกทำการสำรวจความคิดเห็นจากลูกจ้างผู้ประกันตน นายจ้างและเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคมในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งกระจายกลุ่มประชากรตัวอย่างออกตามสำนักงานประกันสังคม 4 เขตพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ประชาสัมพันธ์ เขตพื้นที่ดินแดง เขตพื้นที่บางขุนเทียน และเขตพื้นที่รามอินทรา

ลูกจ้างผู้ประกันตนที่ทำการสำรวจนั้น ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อให้ครอบคลุมลูกจ้างประเภทต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง ดังนี้

1. ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 คือลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป

2. ผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 39 คือ ผู้ประกันตนที่สถานประกอบการเป็นลูกจ้าง แต่สมัครใจที่จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป

3. ผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 40 คือ ลูกจ้างทั่วไปที่ไม่อยู่ในข่ายบังคับประกันตน

สถานประกอบการที่ทำการสำรวจนั้น ได้แบ่งออกเป็น 4 ขนาด เพื่อให้ครอบคลุมสถานประกอบการขนาดต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง ดังนี้

1. สถานประกอบการขนาดเล็ก คือ สถานประกอบการที่มีลูกจ้างน้อยกว่า 10 คน

2. สถานประกอบการขนาดกลาง คือ สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ถึง 100 คน

3. สถานประกอบการขนาดใหญ่ คือ สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 101 คน ถึง 1,000 คน

4. สถานประกอบการขนาดใหญ่มาก คือ สถานประกอบการที่มีลูกจ้างมากกว่า 1,000 คน

เจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคมที่ทำการสำรวจนั้น ได้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ผู้บริหาร ได้แก่ เลขานุการสำนักงานประกันสังคม รองเลขานุการสำนักงานประกันสังคม ผู้อำนวยการกอง และเจ้าหน้าที่บริหารงาน

2. ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่งาน นักวิชาการ เจ้าหน้าที่และพนักงาน

การกำหนดจำนวนประชากรตัวอย่าง

การวิจัยนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างธรรมดา (Simple Random Sampling) ตามทฤษฎีของ "TARO YAMANE" เป็นสูตรกำหนดจำนวนประชากรตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + (N \cdot e^2)}$$

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

n = จำนวนประชากรตัวอย่าง

1. ลูกจ้างผู้ประกันตน ณ มกราคม 2539 มีทั้งสิ้น 2,134,287* คน
จำนวนลูกจ้างผู้ประกันตนตัวอย่าง = 100 ราย
2. สถานประกอบการ ณ มกราคม 2539 มีทั้งสิ้น 31,103** แห่ง
จำนวนนายจ้างตัวอย่าง = 100 ราย
3. เจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม ณ มกราคม 2539 มีทั้งสิ้น 1,307*** อัตรา
จำนวนเจ้าหน้าที่ตัวอย่าง = 92 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ได้ขอความร่วมมือจากลูกจ้างผู้ประกันตน นายจ้างและเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ประชาชื่น เขตพื้นที่ดินแดง เขตพื้นที่บางขุนเทียน และเขตพื้นที่รามอินทรา ในการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นตัวอย่าง ในช่วงวันที่ 1 ถึง 29 มีนาคม พ.ศ. 2539 โดยเลือกเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ดังนี้

* **

ที่มา : กองวิชาการและแผนงาน, สำนักงานประกันสังคม

ที่มา : กองการเจ้าหน้าที่, สำนักงานประกันสังคม

1. กลุ่มลูกจ้างผู้ประกันตนตัวอย่าง ทำการสำรวจความคิดเห็นด้วยวิธีตอบแบบสอบถามในสำนักงานประกันสังคมที่เลือกเขตพื้นที่ละ 25 ราย หรือร้อยละ 25 ของกลุ่มลูกจ้างผู้ประกันตนตัวอย่าง โดยผู้ตอบอยู่ในฐานะผู้ประกันตนตามมาตรา 33 (ลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป) ที่มาดำเนินการยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทน ขอรับเงินคืนสำหรับผู้ประกันตนที่ทำงานกับนายจ้างหลายราย หรือขอรับใบแทนบัตรประกันสังคม ผู้ประกันตนโดยสมัครใจตาม มาตรา 39 (ผู้ประกันตนที่สถานประกอบการเป็นลูกจ้าง แต่สมัครใจที่จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป) ที่มาดำเนินการแสดงความจำนงเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 นำส่งเงินสมทบหรือขอรับประโยชน์ทดแทน และผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 40 (ลูกจ้างทั่วไปที่ไม่อยู่ในข่ายบังคับประกันตน) บริเวณจุดตำแหน่งที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดให้ดำเนินการยื่นคำขอ แต่จากการสำรวจความคิดเห็นและทดลองใช้แบบสอบถาม ไม่ปรากฏความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 40 ทั้งนี้ เนื่องจากยังไม่ปรากฏบัญชีรายชื่อผู้ประกันตนดังกล่าวในสารบบทะเบียนของสำนักงานประกันสังคม จึงไม่อาจได้รับข้อมูลจากผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 40 ดังที่กำหนดไว้แต่เดิมได้ ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนประชากรตัวอย่างจากผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 40 เป็นลูกจ้างของสถานประกอบการที่มีลูกจ้างน้อยกว่า 10 คน ตามเขตพื้นที่ของสำนักงานประกันที่กำหนดเป็นประชากรตัวอย่างแทน

2. กลุ่มนายจ้างตัวอย่างทำการสำรวจความคิดเห็นด้วยวิธีตอบแบบสอบถามในสำนักงานประกันสังคมที่เลือกเขตพื้นที่ละ 25 ราย หรือร้อยละ 25 ของกลุ่มนายจ้างตัวอย่าง โดยผู้ตอบอยู่ในฐานะเจ้าของกิจการ หรือผู้มีอำนาจจัดการแทน ที่มาดำเนินการยื่นทะเบียนประกันสังคม นำส่งเงินสมทบหรือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริง ณ บริเวณจุดตำแหน่งที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดให้ดำเนินการยื่นคำขอ สำหรับสถานประกอบการที่มีลูกจ้างน้อยกว่า 10 คนนั้น ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นจากนายจ้างหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนด้วยวิธี สัมภาษณ์ และบันทึกแบบสอบถามตามเขตพื้นที่ของสำนักงานประกันสังคมที่กำหนดเขตพื้นที่ละ 5 ราย หรือร้อยละ 20 ของกลุ่มนายจ้างตัวอย่างแต่ละเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้

3. เจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคมตัวอย่าง ทำการสำรวจความคิดเห็นด้วยวิธี สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามในสำนักงานประกันสังคมที่เลือกเขตพื้นที่ละ 23 ราย หรือร้อยละ 25 ของกลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคมตัวอย่าง โดยผู้ให้สัมภาษณ์อยู่ในฐานะผู้บริหาร และผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในฐานะผู้ปฏิบัติงาน

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นเพศชายร้อยละ 45.89 เพศหญิง ร้อยละ 49.86 ไม่ระบุเพศร้อยละ 4.45 มีอายุระหว่าง 16 ปี ถึง 20 ปี ร้อยละ 5.82 อายุ ระหว่าง 21 ปี ถึง 30 ปี ร้อยละ 37.67 อายุระหว่าง 31 ปี ถึง 40 ปี ร้อยละ 39.73 อายุ ระหว่าง 41 ปี ถึง 50 ปี ร้อยละ 7.88 อายุระหว่าง 51 ปี ถึง 60 ปี ร้อยละ 7.88 และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 1.02 สถานภาพโสดร้อยละ 38.01 สมรสแล้ว ร้อยละ 51.71 ท้ายร้อยละ 3.43 แยกกันอยู่ร้อยละ 1.71 และไม่ระบุสถานภาพร้อยละ 5.14 โดยเป็นผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 42.47 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 49.31 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 8.22 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายประกันสังคมระดับปานกลางถึงร้อยละ 76

สมมติฐานของการวิจัย

กฎหมายประกันสังคมมีหลักการและแนวคิดไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการประกันสังคม อีกทั้งบทบัญญัติกฎหมายยังไม่สมบูรณ์และชัดเจนพอที่จะทำให้ลูกจ้าง นายจ้าง และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เข้าใจได้อย่างถูกต้อง จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ก. ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการประกันสังคม
- ข. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายประกันสังคม
- ค. ทำให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายประกันสังคม
- ง. ทำให้ทราบถึงข้อมูลและข้อเสนอแนะเพื่อนำเสนอแก่ผู้มีอำนาจบัญญัติกฎหมายในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สมบูรณ์ ชัดเจน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการประกันสังคม